

Norway changes to colour television live in 1972.

Analog og Digitalt

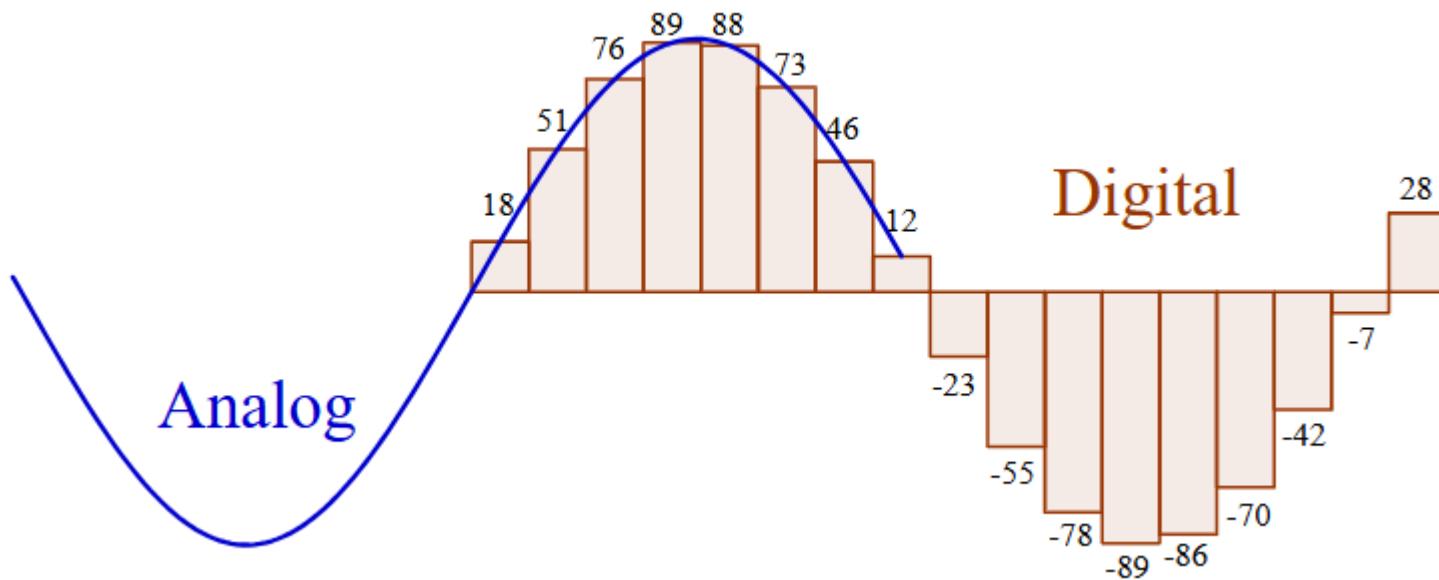
Teknologiforståelse

Analog og Digitalt

- Analoge Signaler
- Digitalisering
- Tallsystemer
- Grunnenhetene bit og byte og konvertering mellom prefikser

Introduksjon til analogt og digitalt

- Nevn en teknologi som er
 - analog?
 - digital?

Analog

Digital

Analog

Digital

Analog

Digital

Analog

Digital

NETFLIX

Analog

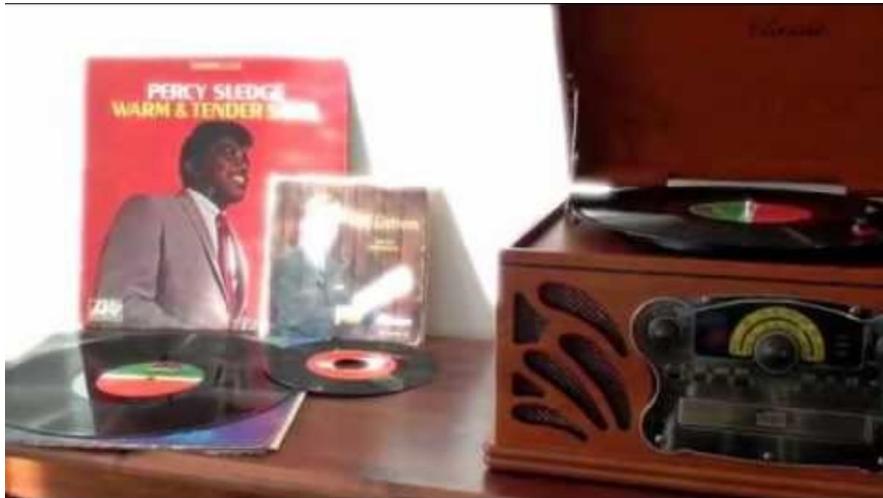

Digital

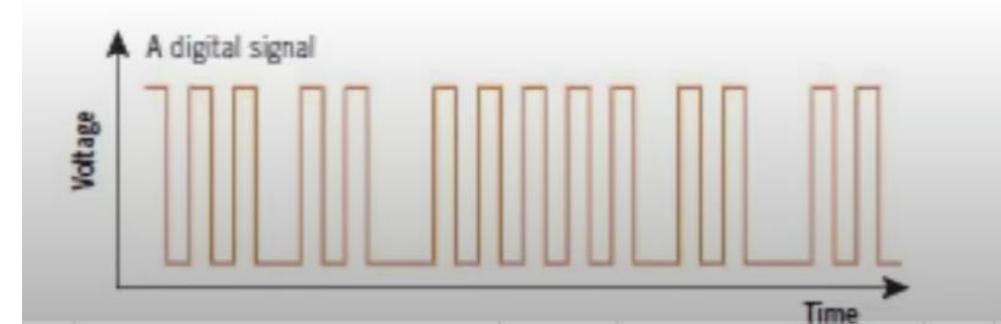
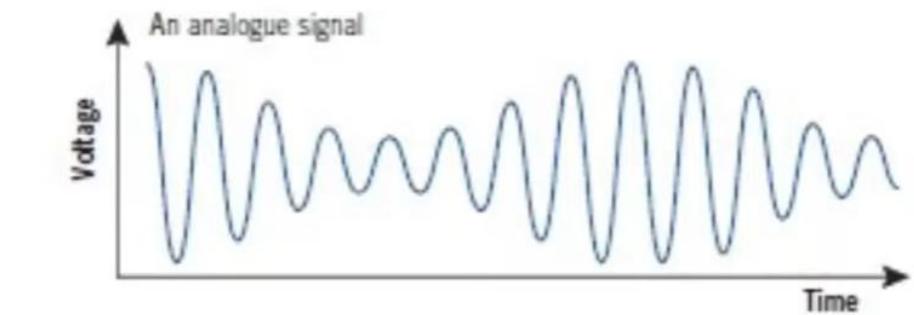
Analoge signaler

- Analoge signaler er signaler der informasjonen vi overfører er på en trinnløs, uendelig skala.
- Informasjonen har en nesten ubegrenset kompleksitet.
- Det er måleutstyret som setter grenser for hvor mye detaljer vi kan hente ut.

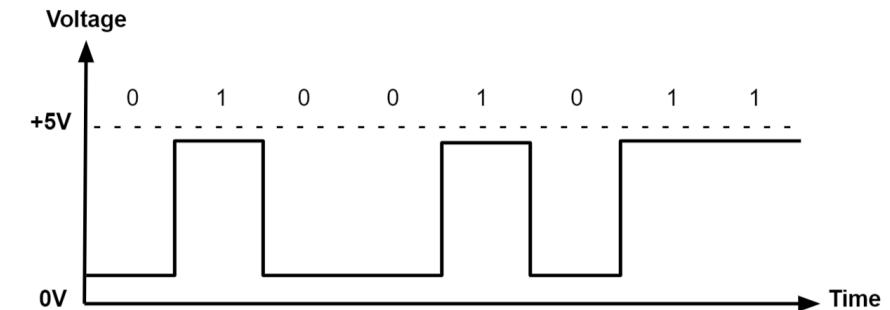
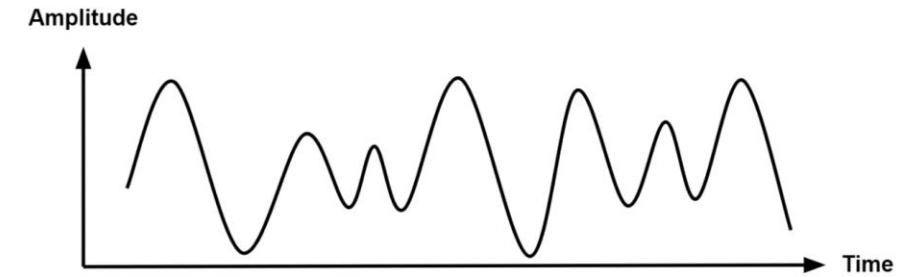
Signaler

- Signaler overfører informasjon ved å lage variasjoner i et medium.
- Eksempler
 - Elektriske pulser i en nettverkskabel
 - Elektromagnetiske bølger i radiosystemer
 - Lysglimt i en fiberkabel
 - Vibrasjoner i luft → øret oppfatter som lyd

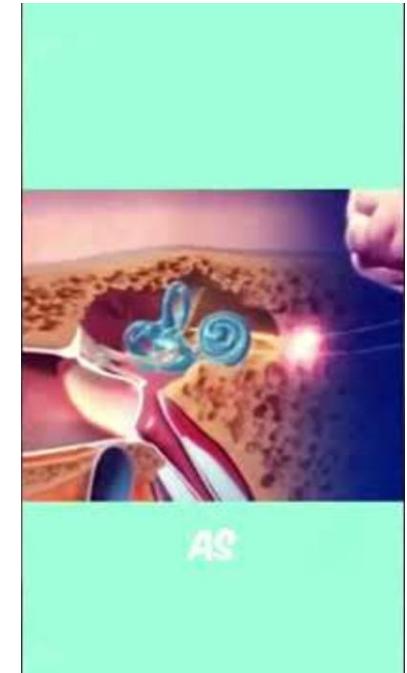
Signaler

- Mange typer signaler finnes
- Alle kan brukes til å overføre informasjon
- Vi deler dem i analoge og digitale signaler avhengig av hvordan de overfører informasjonen

Sansene er analoge

- Alt vi opplever med sansene våre starter som analoge signaler
- Eksempel: Hørsel
 - Lyd = vibrasjoner i luft
 - Vibrasjonene → trommehinnen → ørebeina → sneglehuset
 - Sneglehuset gjør vibrasjoner om til nerveimpulser → sendes til hjernen
 - Hjernen tolker dette som lyd
- Underveis byttes medium flere ganger
 - Vibrasjon i luft
 - Vibrasjon i trommehinnen
 - Vibrasjon i væsken i sneglehuset
 - Bevegelse av flimmerhår → nerveimpulser
- Vibrasjonene er det analoge signalet

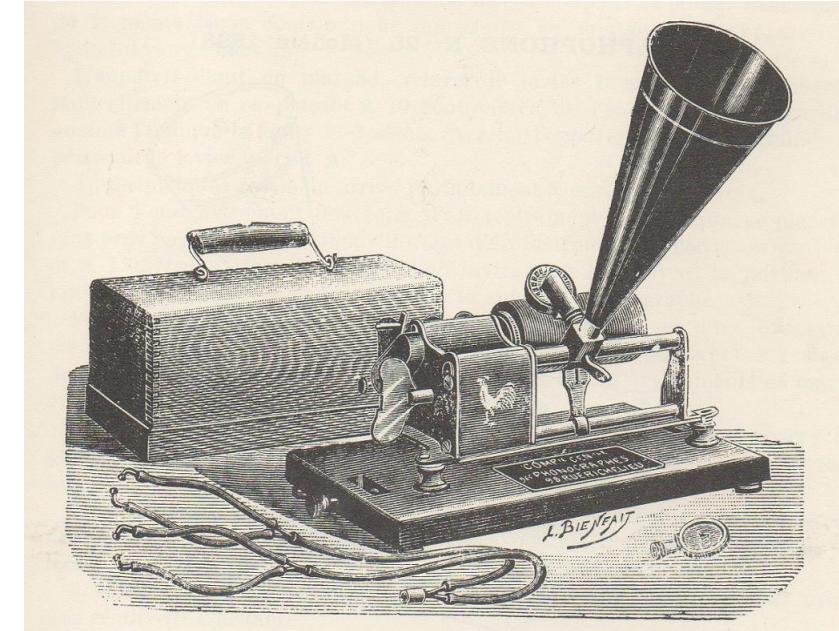

Degradering av et analogt signal

- Analoge signaler er kontinuerlige og komplekse
 - Når vi overfører signalet fra ett medium til et annet → mister vi litt av kvaliteten
 - Hvert nytt analogt signal er ikke identisk med det originale
 - Resultat: støy og tap av detaljer
- Eksempel
 - De første lydopptakene (fonograf, voksruller)
 - Kopiering eller gjentatt avspilling → mer tap av kvalitet
- Hovedidé: Analoge signaler forringes hver gang de kopieres eller overføres.

Opptak med fonograf

- Hva er en fonograf?
 - Forgjenger til platespilleren
 - Lyd ble lagret som ristninger i voksruller
- Hvordan virket det?
 - Lyd (vibrasjoner i luft) → nål vibrerte
 - Nål risset spor i voksrullen
 - Ved avspilling fulgte nålen sporet → membran vibrerte → lyd i luft
- Egenskaper
 - Hele prosessen er analog
 - Hver omforming av signalet ga tap av kvalitet og støy
 - Platespilleren ble senere en forbedring med bedre lyd

Analog vs Digital lyd

Oppgave

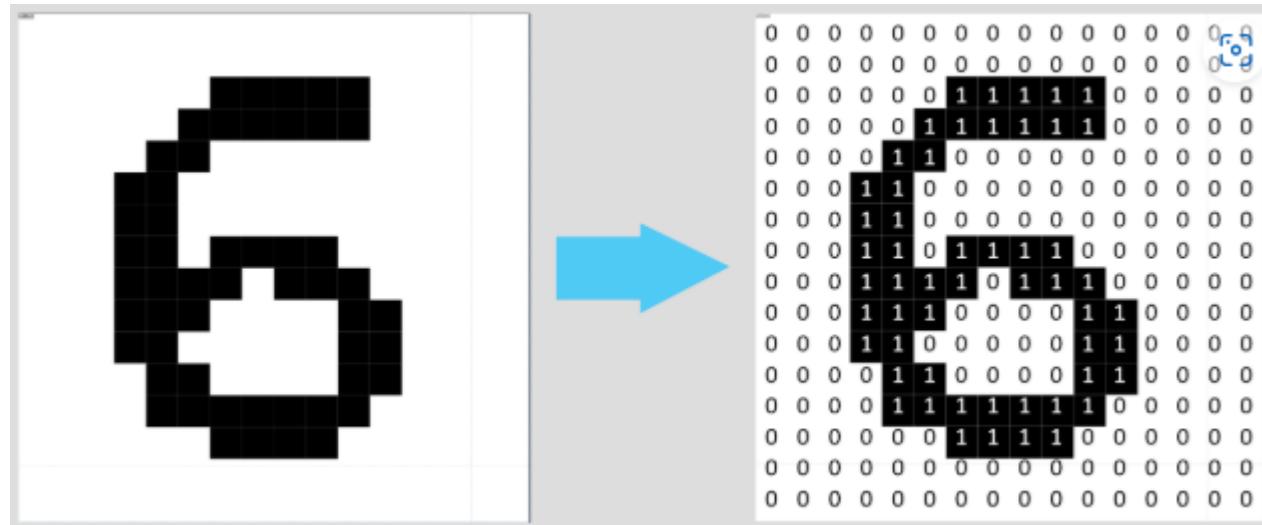
- Skriv eksempler fra hverdagen – 5 analog, 5 digital

Analog&Digital

- Analoge teknologier
 - Kassettspliller / LP-platespiller
 - Analog klokke med visere
 - Filmkamera med filmrull
 - Gamle TV-signaler (FM-radio, VHS)
 - Termometer med kvikksølv
- Digitale teknologier
 - MobiltelefonPC, nettbrett
 - Smartklokke (viser tid digitalt)
 - Streaming (Spotify, Netflix)
 - Digitale kaméraer

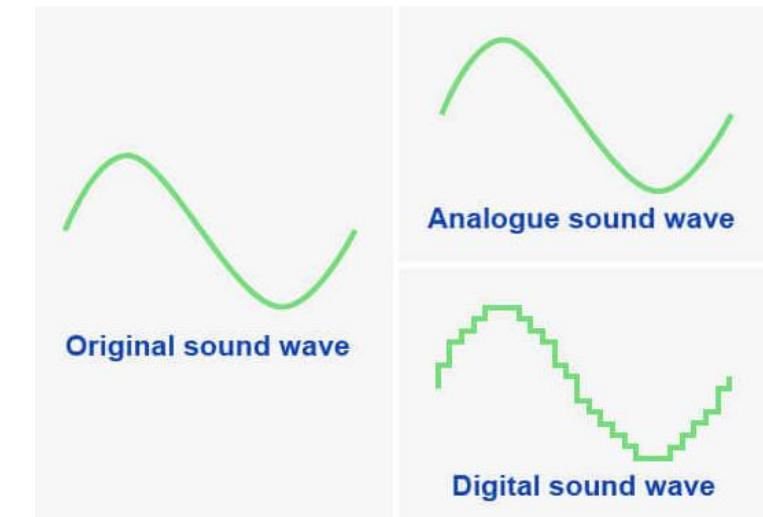
Digitalisering

- Hvordan data (bilder, lyd, tekst) gjøres om til 0 og 1

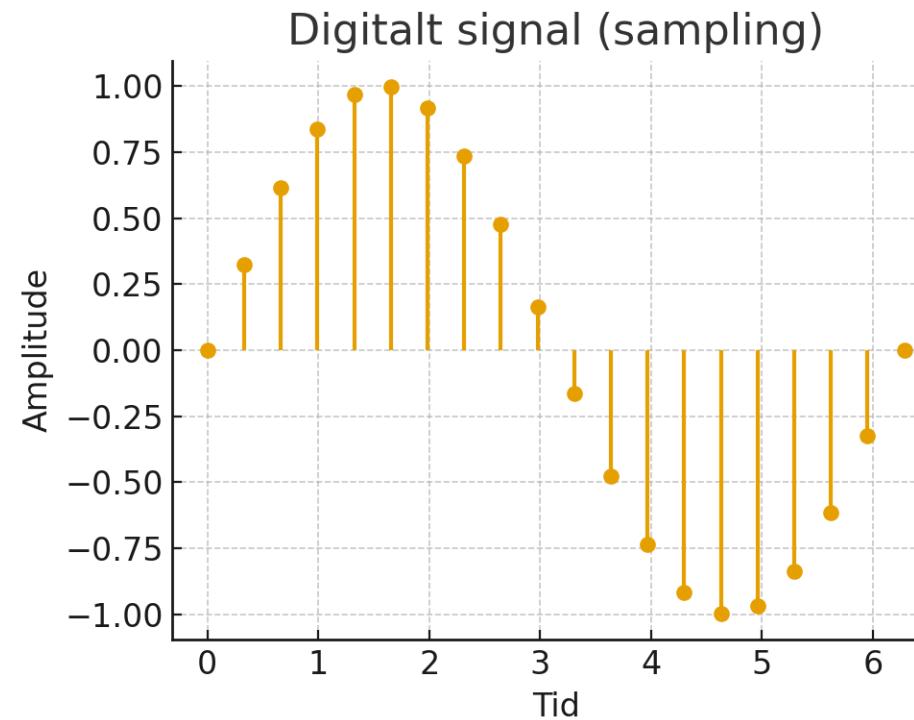
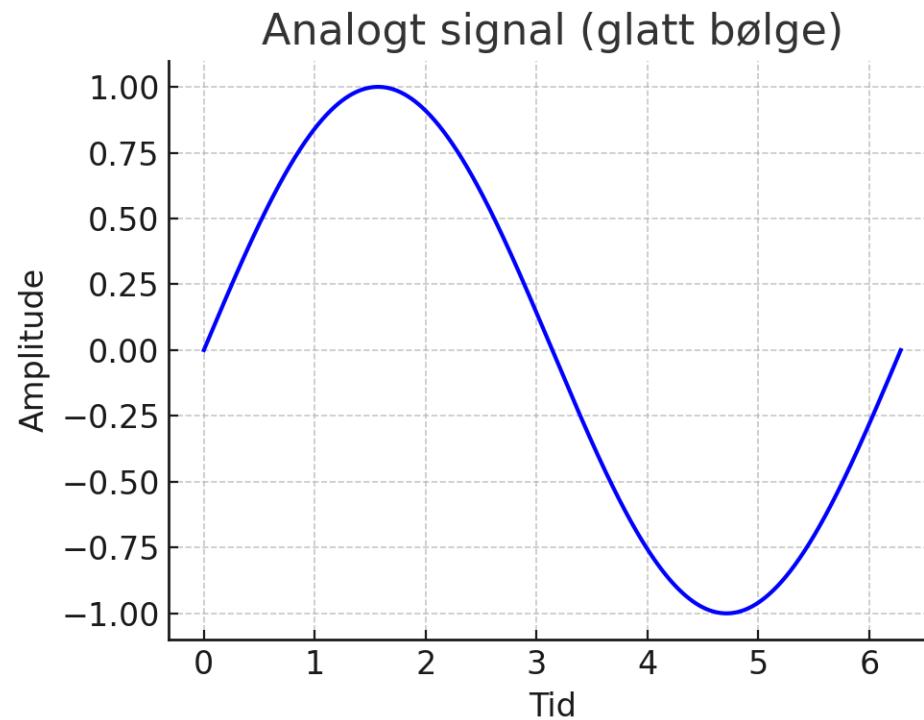

Hva er digitalisering?

- Prosessen med å gjøre om et signal fra analog til digital form
- Vi bruker en trinnet skala (0/1)
- Hvert trinn får en tallverdi (binært)
- Kort definisjon
 - Digitalisering = prosessen med å gjøre om et signal fra analog form til digital form
 - Analog = kontinuerlig bølge
 - Digital = trinnvis (0 og 1)

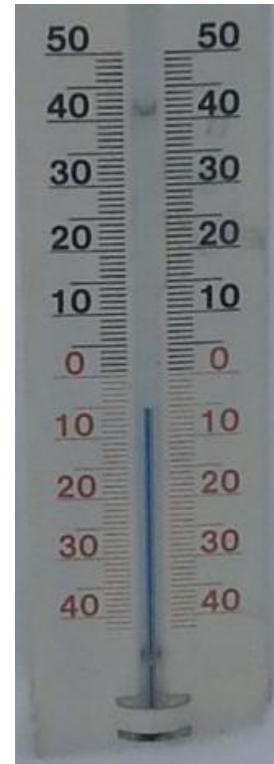

Analog vs. Digital

Bruk av tall for å beskrive fenomener

- Eksempel: måle temperatur på en varm sommerdag
- Tall gjør at vi kan sammenligne, skrive ned, regne på fenomenet
- Dette er også en form for digitalisering

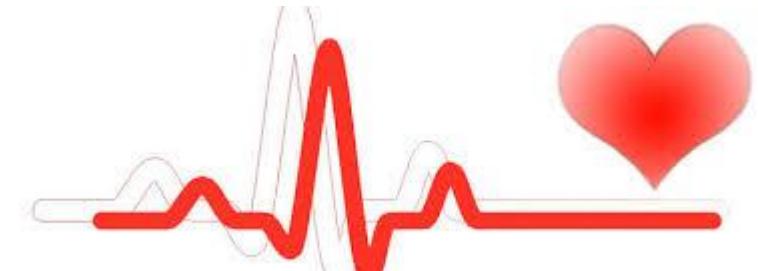

Aktivitet

- Digitalisering handler om å sette tall på fenomener, slik at vi kan lagre, sammenligne og bruke informasjonen.
- Eksempler:
 - Skritteller → antall skritt
 - Bil → fart i km/t
 - Skolen → karakterer
- Finn hverdagsfenomener dere møter daglig som blir gjort om til tall.

Mulige hverdagsfenomener som blir gjort om til tall

- **Temperatur** → grader °C
- **Tid** → klokkeslett, sekunder, minutter
- **Puls** → antall slag per minutt
- **Kalorier** → hvor mye energi vi spiser/forbrenner
- **Lengde/høyde/vekt** → cm, kg
- **Penger** → hvor mye vi har på konto eller bruker
- **Likes/følgere** → i sosiale medier
- **Strømforbruk** → kWh
- **Internett-hastighet** → Mbit/s
- **Karakterer/poeng** → på prøver eller spill
- **Fart** → km/t på bil, sykkel, løping
- **Skriftteller / treningsapp**

Digitalisering i datasystemer

- Datamaskiner er binære (0/1)
- Derfor må analoge signaler konverteres før vi kan bruke dem
- Digitalisering = gjøre informasjon tilgjengelig i datasystemer
- Eksempel: overgang fra papirarkiv til datasystemer

Oppsummering

- Digitalisering = gjøre analoge signaler om til digitale tall
- Viktig i hverdagen (musikk, bilde, video, sensorer, helsedata)

Oppgave om digitalisering

- Oppgave om digitalisering - Teknologiforståelse (IM-IKM vg1) - NDLA

